

כנסיאין מתמשלה

רות שהיה לה מה לומר לכנסת. היא עשי תה זאת עלידי מכתב ששלחה ליו"ר הי כנסת, שנתבקש להקריאו במליאה. בהי דעתה האישית ביקשה ראשיהממשלה לי השיב להודעה אישית אחרת, שנמסרה עלידי אורי אבנרי בשיבה הקודמת של הכנסת. בהודעתו השרר ששיגרה אורי על כי נאומה הודיעה ראשיהממשלה כי „נאום הי נשיא מכלל גם משפט שמעורר ומחזק מדיי נות קטנות...” בעוד שתירגום השרר הנכון צריך להיות: „נאום הנשיא מכלל הרבה שמעורר ומחזק מדינות קטנות...” אבני רי התריע נגד הטעייה זו של הכנסת. עתה ביקשה גולדה להסביר את העניין, טענה בהודעתה האישית שקצרנית הכנסת היא שטענה, וכי ראש הממשלה לא התכוונה להוליך את הכנסת שולל.

ח"כ אחד - שר אחד
קצרנית הציעה לח"כ להגיש הצעת אי-אמון
 כאשר נפתחה אתמול ישיבת הכנסת, נקרא שר המשפטים י. ש. שפירא לעלות לדוכן כדי לשאת את הרצאת המכוא על חוק לתיקון פקודת הנויקין. בעוד השר עלה לדוכן, היה באולם הכנסת חברי-כנסת אחד ויחיד — ח"כ שלום כהן מסייע „העולם הזה”. רוב חברי-הכנסת האחרים נמצאו אותה שעה באתר סמוך — ב. בניני האומה, שם נפתחה ועידת ההסתדרות. כאשר ראתה את המצב המגוחך הזה הקצרנית של הכנסת, היא קראה לעבר ח"כ שלום כהן: תגיש מהר הצעת אי-אמון. זו ההודמנות שלך להפיל את הממשלה. יש לך רוב. לא היה אפילו מי שיצחק...

כשבועיים הראשונים שלי בכנסת, הערתי לא פעם לאורי אבנרי: „אני רואה שבכנסת הזאת למדו את לקח ההערות שלך. הם לא נעדרים כפיטונות כליכך בולטת מיושבות המליאה”. והוא תמיד השיב: „עוד תראה את המליאה ריקה”. השבוע ניתנה לי ההזדמנות העגומה הזאת. כתבו הפרלמנטרי של „העריב” מוצא לנכון להנציח את המצב בודיעה שר אותה אני מעתיק בטור השמאלי. אבל לא רק ההיעדרות המאסיבית של חברי-הכנסת הישרתה אוירת תיככול על הבית. השפיעה יותר העובדה, כי גולדה מאיר עלתה על שירטון אחרי שירטון בי נסיונותיה להרכיב ממשלה. וכל עוד לא היתה ממשלה, לא היה לכנסת כמעט מה לעשות. גולדה מאיר גם היא לא הופיעה, למי

לא הזכרתי אף שם ואף ביתחולום. אני מזכיר. אתה לא יכול להסתמך עלי. **יצחק כהן:** מה הן בעצם התביעות של השובתים? לדעתי, דרישותי שכן הן תופעה נורמלית. אולי יכולות הדרישות להיחשב ללא סבירות. אבל הדרישה כשלעמה היא דבר נורמלי. ניתן היה לפתור את הבעיה הזאת תוך זמן סביר. אך מהו זמן סביר? חודש, שנה, שנתיים — זה סביר? את העניין הזה טוחבים, אם איננו טועה, מאז 1966. ההבטחות הראשונות שניתנו בנדון עלידי החברים משל וידלין ניתנו בשנת 1966. כמה זמן אפשר לסחוב את העניין, ואחר-כך לבוא ולומר שזה חיוני ולהציע בוררות חובה, ויתור וכי?

יצחק גולן: לא הזכרתי אף שם ואף ביתחולום. אני מזכיר. אתה לא יכול להסתמך עלי. **שלום כהן:** מה הן בעצם התביעות של השובתים? לדעתי, דרישותי שכן הן תופעה נורמלית. אולי יכולות הדרישות להיחשב ללא סבירות. אבל הדרישה כשלעמה היא דבר נורמלי. ניתן היה לפתור את הבעיה הזאת תוך זמן סביר. אך מהו זמן סביר? חודש, שנה, שנתיים — זה סביר? את העניין הזה טוחבים, אם איננו טועה, מאז 1966. ההבטחות הראשונות שניתנו בנדון עלידי החברים משל וידלין ניתנו בשנת 1966. כמה זמן אפשר לסחוב את העניין, ואחר-כך לבוא ולומר שזה חיוני ולהציע בוררות חובה, ויתור וכי?

גם באין ממשלה חשה, לא יכלה הכנסת להתעלם מן הבעיות הדחופות הכואבות לאזרחי המדינה. בעייה אחת כזו היא שביית סכנאי הרנטגן. שני חברי הכנסת — יצחק גולן (ל"ע) וטובה סנהדראי (מפד"ל) הגישו הצעות דחופות לסדרהיום בשביתה. שניהם עמדו על הסבל הרב הנגרם לחולים, ועל הצורך לשים במהרה קץ לשביתה. מדברי ח"כ גולן השתמעה בבירור הדרישה להנהיג בוררות חובה. תוך כדי נאומי של ח"כ גולן, פנתה אלינו מישלחת של נציגי השוכתים, ביקשה למסור לנו אינפורמציה על מאבקם. הם התקבלו עלידי אמנון זכרונאי, ולאחר שמיעת טענותיהם, ביקשתי את רשות הדיבור כדי להביע את דעתנו על שביית זה: **שלום כהן:** אם עובדים שובתים, סימן שכואב להם. אי אפשר לנופף בלי סוף במה שנקרא בוררות חובה. זה לא יפתור את הבעיה. נכון, קיימים שירותים חיוניים. צילומי הרנטגן הם אחד השירותים החיוניים. אבל גם השוכתים הכירו בצורך לתת שירותים חיוניים, ולפי ההסדר שעשו — הרופאים קובעים מה חיוני, והסכנאים מצביעם אותו. הצטערת לראות את חברי-הכנסת גולן מנפנף לרעה בשביתה אחת זו כדי להסיק מסקנות מרחיקות-לכת ולהציע הצעה שהיא שלילה טוטלית של הזכות למאבק מקצועי.

בסיום הועבר הנושא לטיפול של ועדת השירותים הציבוריים. יו"ר הועדה, ח"כ חיה גרוסמן ממפ"ם, לא חיכתה עד לשיבה השבועית של הועדה, אלא זימנה את חבריה לשיבה דחופה כבר למחרת היום. כתבר הועדה ניתנה לי ההזדמנות לשמוע בצורה מפורטת את טענות השוכתים ואת תשובת המעסיקים. תוך כדי הדיון הארוך, נוצר הרושם כי הבעיה בשלה לפתרון, וכי דרושה רק התאלה חדשה בין שני הצדדים. ואמנם יצאה הועדה בקריאי לשני הצדדים לחדש מיד את המשאומתן, תוך שימוש בשרותיה הטובים של היו"ר. בישיבה זו למדתי כמה חשובה השתתפותם של חברי הכנסת בכל הישיבות: כאשר הגיע הדיון לקראת סיומו נותרו רק חמישה חברים. הסתמנה אפשרות כי הועדה תפרסם קריאה לשוכתים להפסיק מיד את שביתתם, לפני שהובטח להם כל הישג ממשי. הועדה שמתר החמישה היו שלושה (היו"ר, אמיל חביבי ואני) שהתנגדו עק רוגנית להחלטה חריצנית מעין זו, מנעה צעד שעלול היה להחריף את עקשנות השוכתים במקום להנהיג רוח פשרנית, שבכוחה להביא לסיומה של השביתה.

יצחק גולן: זה לא נכון. דיברתי רק על שירות חיוני. **שלום כהן:** כן, אבל, אבל... **יצחק גולן:** דומני שהיום היתה שבייתה באתא. שבייתה זו צריכה להתקיים. **שלום כהן:** נחכה ונשמע מה תאמר עליה בעוד שבוע שבועיים... **יצחק גולן:** במשך ארבע שנים תמך ח"כ אבנרי בבוררות חובה. **שלום כהן:** ...הייתי מציע אפילו להוריד מסדרהיום גם את נימוקי ההימנעות של חברי-הכנסת יגאל הורביץ. אי אפשר לנופף בכל פעם בהרוגים שלנו, במלחמה שלנו. כל פעם שצריך לשבור שביתה — השוכתים הם חבלנים. מה יש, רבותי? בניהם של השוכתים לא בתעלה? הם עצמם לא נהרגים בתעלה, בשעת שירות מילואים? **יגאל הורביץ:** (הרשימה הממלכתית); לא אמרתי זאת. **שלום כהן:** אבל זה משתמע, לצערי הרב, הסכמתי עם דברים אחרים שאמרת, אבל זה משתמע וזה מעציב מאד. **טובה סנהדראי:** (המפד"ל); שבייתה על חשבון בריאות וחיים — זה כלום? **שלום כהן:** לא הצעתי להסיר את הנושא, מפני שהוא ראוי לדיון.

לפני כמה דקות היתה כאן משלחת של העובדים השוכתים. הם מסרו לי, שהנורירי לוג מאיכלוב, אשר חברי-הכנסת גולן הביא את טיפורו כאן, הכחיש באוזניהם שבגללם נדחה אותו ניתוח, שכתוצאה מדחייתו מת החולה.

איש כהן

לבנות גשרים - לא רק שיכונים!

עשרים שנה, על כי לא העזה לשחרר את ירושלים מכבלי השינאה, השובי ניום והמלחמה, ולסיום, סגן ראש הממשלה שיבא את פעולת עריית ירושלים ופעולת הי הסתדרות בעיר המזרחית. גם אני מב רך את ראש העיר, מר מדי קולק, על מה שעשה. אני מוכן אפילו לברך את החבר אהרן בקר על מה שההסתדרות עשתה. אבל אני רוצה לשאול: האם הגשמת השלום היא פעולה מוניציפ לית? האם מציגי האפשרויות ההיס טוריות של ירושלים מאוחדת הוא ענין של הוועד הפועל? זה תפקיד היסטורי רי — וכדאי לך, אדוני סגן ראש הי ממשלה, להעמידו בראש דאגותיך ר בראש מלחמותיך. אני מעו לומר שזה חשוב יותר אפילו ממניעת מינוי סגן שר דתי למשרד החינוך. אני בטוח ש אם יתסול את התפקיד הזה לידך, תהיה ראוי יותר להיות ראש ממשלה.

שבו, כי היא עייכת לכל השבמים. ב מקום הטבטים יש כיום מציאות לאי מיה, איזורית ובינלאומית אחרת. כפי שסגן ראש הממשלה אמר בסוף דבריו, ירושלים איננה קודשה רק לנו, ואין טעם מוסרי או תבונה מדינית ל התעלם מהעובדה הזאת. שר הבסחוק, מר משה דיין, היה מוכן בשעתו להס דר לפני יוגף דגל ירדני מעל הר הבית. ירושלים היא בירת המדינה, אבל היא לא רק זאת. אני מקווה שהיא תהיה בירתה המשותפת של מדינת יש ראל ומדינת פלסטיין. סגן ראש הממשלה דיבר — ושמת תי לשמוע דבריו מטעמים אחרים — על חולשתידעת מדינית של הממשלה לפני עשרים שנה, באשר לא העזה לשחרר את העיר העתיקה. אני מקווה שלא נצטרך לדבר על חולשתידעת מדינית של הממשלה הנוכחית בעוד

הנושא האחרון שעמד על סדר יומה של הכנסת, השבוע, היתה ירושלים המזרחית. שני ח"כים, משה צבי נריה מהמפד"ל ואברהם כץ מוגח"ל, הציעו לייחד דיון במליאה על קצב הבנייה והפיתוח בירושלים המזרחית — כצאתם מנקודת-ראות שהנעשה שם אינו מספיק, אלא יש להגביר את קצב ייחודה שז העיר. המשיב, סגן ראש הממשלה יגאל אלון, הציע להעביר את הצעותיהם לדיון באחת מוועדות הכנסת. נמנעתי מן ההצבעה: **שלום כהן:** הצבענו בשעתו בעד איחוד ירושלים, ואני מאמין בחיוניותו ההסטורית של איחוד זה. כי אני מאמין שירושלים המאוחדת צריכה להיות סמל השלום, סמל שיתוף בין שני העמים החיים במולדת המשותפת. אבל האם עשינו משהו ממשי בכיוון זה? האם השגנו שיתוף-פעולה מלא בין תושבי ירושלים המזרחית לבינינו? האם נע שיה משהו לשכך את חששותיהם שאין בנינו לנישול? בדברי שני המציעים לא שמענו, ל